

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Terrae sanctae vetus effigies ex. scripturae libris adumbrata - Cod. Ettenheim-Münster 117

[S.l.], [18. Jahrh.]

Caput V.

[urn:nbn:de:bsz:31-111337](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111337)

aque ac in Asaroth regionem habuit Jud 1, 4. Jos 12, 4.
Prope hanc urbem ex ipsa cum Israelitis impellerent pugnam
quam una cum omni populo suo ad videraciam perrexit
seruat. Nim 21, 38. Jud 8, 1. ubi haec dimidia Tribus
Manasse viris adhibetur. Jos 18, 2. Jos 19, 27. alia
nomini vrbis memoratur ignis Tribus Abrahali aserunt
diversa usque ab illa, quam hic expendimus.

(A P U T V.

De
Sturæa

Seu

De Tribubus Gad et Ruben.

Lucas Evangelij sui c. 3, v. 6. ambas Tribus Gad et
Ruben sub Sturæa nomine comprehendisse videtur, pro
alibi iam advertimus. Haec Tribus Sturæa nomen ac
capite videntur ab Sturæis sicut Ismaëlis filij, Gen 25, 18.
i. par 131. posteris, qui à sua regione ad orientem Paranae
et ad meridiem Trachonitidis propinqua posita profecti, in
his Tribubus, post illarum devastationem, reliqua
populi Israëlitici restaverunt. i. par 5, 19, 20. Manasse, Gad
Rubi et Rubenitis contra Agareos ab Ugar Abelhami in
villa sic dicta populos, qui ad orientem Galaaditidis Dei
habebant, dimicantibus auxilium praestitisse dicitur, et
nonnulli hinc scriptura locum sic intelligunt, ut Sturæa
Agareis duxerunt contra harum Tribuum viros auxilium
debuisse viderentur.

Sturæa etiam alio nomine à propriis Israëlitibus, Ceraa
dicitur à voce Græca Κερα, quæ trans significat, quia
trans Jordanem posita est. item Sturæa cuius sub
Sturæa nomine memorat Esaias 47, 18. Nonnulli
Sturæam à Ceraa distinguunt, juxta binas Tribus Gad et
Ruben: prioram Sturæam impugnat, posteriorem vero le
xam, quos hic legi placet. Igitur hujus capitis due
erunt §§, in quorum primo de Sturæa propria seu Tribu
Gad, in secundo autem de Ceraa seu Tribu Ruben
disparemur. Et.

§ I

De Sturæa propria

Seu

Tribu Gad

Sturæa propria seu Tribus Gad hi sunt limites ad orientem
montes Galaad, ad meridiem Ceraa seu Tribus Ruben, ad
occidentem Jordanes, et ad septentrionem dimidia Tribus Ma
nasse.

Post devictos Amorrhæorum Reges Og et Behon Tribus
Gad et Ruben eam sibi regionem concedi popularunt per
cuius civitatem, qualem hæc Tribus precibus abundanter ob
tulit. Nim 32, 1. acquirit Moyse eam tamen legi, ut
trajecto amne fratres suos in obtinenda chanaanitica
adjuvarent. Nim 32, 28. Tribus igitur Gad et Ru
ben, quibus dimidiam Tribus Manasse adjunxit, regna Behon
regis Amorrhæorum et Og Regis Basan frangit, et
quod Josue caput 13, 4. ubi singulis conficitur frat
res hæc Tribus Gad ea pars obtinet, cujus limites prius
expressimus, in ea potari videntur.

Imo Græci vrbis sanguinem Arminius vrbisque Tribus
designant, Tribus Gad ad meridiem et Tribus Ruben ad
septentrionem, in confinis ammonitidis, moabitidis et
Amorrhæorum sita à ripam Arnon fluvij pene ad
quodam fontem, Deut 2, 26. et 3, 12. Jam 4, 48. Jos 12,
13, 9, 10, 26. Nim 32, 34. Gad ita dicitur eam ex
traisse, id est reparasse, nam prius iam oppidum seu
urbem erat. Deut 2, 26. Rephaim videtur prope hanc urbem
cum Ammonitis dimicasse, quos inde persecutus est Moyses
et Bethur, quos vixit confinis est, utque David et
videtur ac Rabba seu Rabbath Ammon de qua erat
plura, Jud 11, 33. Jos et Principes ex exercitu David

291

292

293

ab eo missi ad numerandum populum israel; transiit Jordanem in Arcoer ad dexteram urbis cuspodam in vallis gad posita legitur, venisse 2 reg 24. Habaël Rex Syria peruenisse dicitur in universis finibus israel à Jordane & contra orientem plagam eandem urbem (ysaia) gad, et Ruben et Manasse ab Arcoer, quae est supra torrentem Arnon. Relandus lib 3 p 582. V. Arcoer contendit binas hujus nominis trans Jordanem fuisse urbes, unam, quae habitaret in termino australi transjordanica regionis; alteram vera contra seu in conspectu Rabba urbis Ammonitarum collocat; illamque Josue 13. 24. et 10. ex profum esse ait; haec vero ibid 11. 25. utramque tamen quatuordecim longae à se invicem distans ad tribum Gad pertinuisse. Verum tunc ne-cessa videtur hinc duas ejusdem nominis urbes confirmere tanta inter vallorum impeditio à se invicem distans, quarum una tribus seu regionis Gad, altera vero tribus Ruben sit terminus australis, et tamen amba ad tribum Gad pertineant, quod casu paradoxum videtur. Nec ex eo, quod Josue 13. 24. Arcoer ad ripam Arnon fluminis est ibid 11. 25. contra Rabba urbem Ammonitiam posita dicitur, sequitur duas fuisse hujus nominis urbes, nam scriptura plerumque eadem urbi varia hinc nomina adijcere; unde quia Arcoer ad ripam Arnon fluminis et simul à regione Rabba sita fuit, ita etiam modo ad ripam Arnon, modo contra Rabba sita dicitur à Josue. Denique quavis Num 21. 24. dicuntur israelitae cepisse terram Ruben & Regis Amorrhoeorum ab Arnon usque ad Jeboc fluvium, et usque ad filios Ammon, id est, usque ad terram Ammonitarum, non sequitur, Ammonitas nullas ad austrum Jeboc habuisse possessiones; Rabba enim, quae iterum erat, et contra quam Arcoer erat, in Jeboc sita in ejus plaga usque ad ripam fuisse constat.

2 reg 30. 16. 28. David dona missa dicitur ad proximam suam in Arcoer; inde colligi potest, hujus nominis urbem in Tribu Juda etiam fuisse. ab ista enim bene ista commode etiam intelligi potest de urbe Arcoer transjordanica. David enim dicitur in regione Moabitaram demoratus fuisse in urbe hac aliquot ex suis cognatis reliquisse potuit.

Edro Arcoer Tamariscum significat planta genus frequentissimum; quare plurimum locorum nomen ex ea facile derivari potuit.

294

200 Rabba, Rabbat Ammon, Rabbat Ammana, sive tantum Ammana, vel Rabbat filiorum Ammon, idem est Thal viagerum, de qua Josue 11. 32. postmodum Philadelphiam urbs metropolis Ammonitarum, ad radices montis Hebrae non praevalt à fontibus Arnon fluminis sita, sed septentrionem Arcoer urbis Tribus Gad in ripa septentrionali torrentis Arnon sita, contra quam loci in conspectu cuius eam ponit Josue 13. 25. Jam Moysis castris celebris habebatur, ibique perreus lectus 09 Regis Sasan exaltata traditur. Deut 34. 11. David suscepto in Ammonitis bello, ad hanc urbem Joab cum exercitu misit, in cuius obsidione Urus occulto Regis hujus insidiis in-venitibus hostibus derelictus interijt 2 reg 19. 34. i par 22. i ad ultimas seductam angustias David expugnaturus ad exercitum veniens obtinuit 2 reg 19. 34. 35. caetera de qua supra imperium passu est.

Sibi filius Naas de Rabbat filiorum Ammon inderit, qui Davidi filium suum ablatum fuenti occurrerunt, etique frumenta, rapina, vasa fictilia, Prumonum, hordeum, farinam, potentem, fabam, Lentem et fixum circei in urbe Manajm, quam vulgata nostra casta nuncupat, obtulerunt, numeratus 2 reg 19. 27. 28.

Sibi Roboam Salomonis filio urbs haec eadem ac caetera Tribus Transjordanicae facta dezi israel cessit: habentia tunc regno israelis cum Teglatphalasar abductis in captivitatem pluribus quoque regionis incolis praesens illam nudasse, Ammonite in reliquis debachab sunt: hinc Propheta

Jeremias et Ezechiel futuram in Babel metropolim
monitarum ultionem minitabi sunt per 49, 212 Ezech 21, 20
et 25, 5.

* hac de re in Tom. i. Theod.
nost. Tract. 1, part. 1, c. 7, pag
50, n. 99.

295

Ptolemaeus Philadelphus rex Aegypti ille ipse, qui gra-
cam LXXVI aginta inter presum L. scripturae hierosolimitanum
reasse dicitur & nomen hanc de hoc nomine Philadelphum
appellari voluit. apocal. 1, 11 inter Epistolam Ecclesiasticam ad quos
scribere iussur Johannes apostolus Philadelphiam recepit.
Iur ut et 3, 7. ad eam etiam directa creditur. Ignatius
fuerit parte ante obitum suum data epistola. Annotat
que eadem esse ac Abel urbis confusa, de qua Iud. 11, 33.
Iste Jazer urbs sita ad radices montis Galaad, 8. vel
10. miliaribus a Babelia versus occidentem iudaea ejusdem
locum nominis torrentem, quam toraxer h. dicitur. fuit
a non haerum. Num. 21, 32. militi Moyses viros ad eam
eaeplorandam, qui ibidem et vicales ejus occupant, ad eam
terramque ipsius sibi dari populum Rubenita et Gadita
Gaditis traditur, hinc eam restaurans. Num. 32, 33, 35.
Ios. 13, 25. Levitis de familia Merari traditur, nec
non urbs refugij constituitur, Ios. 21, 34, 37.

Jozab et principes exercitus Davidis missi ab ipso ad nu-
merandum populum israeliticum per Jazer transferunt
in Galaad 2 reg. 24, 16. Jives habuit fortissimos i peros,
circa eam urbs fuerunt, quarum excisionem per me-
phoram praedictam propheta Hajar 10, 119, et Jeremia:
48, 32. Ex eo, quod apud Jeremiam haec est haec loquens
de plautu Jazer plautu hinc urbs Sabana: propagines
sue transferunt mare, usque ad mare tunc peruenunt
volunt colligunt, prope hanc urbem lacum fuisse, qui
mare Jazer dicitur. at hoc non adeo certum esse
ait Delandus l. 3. p. 825. Jazer. nam, inquit, in he-
braeo vox sum, quae latine mare significat, ad arcedon-
da urbs Jazer per legem ad Jazer perueniunt, prout
habet Hajar ut c. 10, 119. ubi sic legitur: « vineam Sabana
ma Domini gentium exciderunt: flagella sua est pro-
pagines: usque usque ad Jazer perueniunt, et haurerunt
in deserto, propagines ejus salicis sunt, et transfugerunt
in mare. nulla hic de mari Jazer mentio, sicut
per metaphoram locuti sunt hic Propheta, ac per
gella seu propagines intelligunt Sabana et Jazer, pro-
pales, quos in captivitatem abducentes praedictum: Ad
hunc horum Prophetarum textus sic exponi posse ar-
bitramur, scilicet Hajar dicere voluisse, populum et
giberos Sabanae usque ad Jazer peruenisse, atque post
quam in deserto ab omnibus derelicti, aliquam diem
traierunt, tandem capti trans mare in captivitatem ab-
ductos fuisse. Jeremiam vero: faculus Sabanae ut
in mare abductos fuisse, civis vero Jazer usque ad ma-
re duntaxat, ubi post haec verba: usque ad mare Jazer
testiganda videtur vox propagines, quae si diceret Propa-
les usque ad mare propagines Jazer perueniunt, vel
quoniam hic vox mare redundans sit, atque ad antecedentem
referri debeat juxta Delandum; et sic textus hic per-
tinet cum ipso, quae Hajar loquitur, ordinis conveniat.
et sane mirum videtur, quod, cum scriptura ubi
frequenter urbis Jazer meminerit, nunquam tamen de
mari aliquo, quod prope eam sit, loquatur, ex unico
Jeremia textu, qui postea ex librarij aliquo minus
quod hanc vocem mare mendosus est, hincque vel
mare aliqua prope Jazer edidit.

Horum facinus Prophetarum medicina in Malibus
recla sunt, qui post ductas a Babel et deinde a Teglat-
phalafar in captivitatem tribus Iudae et Ruben p. 1. par. 22
earum urbes occupaverant.

Ios. 21, 30. sit metropolis urbis Jazer contra, hinc regione
pertho in Tribu Ruben. Ita tanquam civitas refugij et
levitis ex familia Merari castra; unde colligitur, Jazer fuisse
trans Jordanem hujus nominis urbes: vel forte

eadem est, quae gaudis erepta Rubenitis transitur
 3^{to} Ramoth Galaad urbs celebris non procul a ~~Beth~~
 Jaboc seu Jaboc fluvio in montibus Galaad ad orientem
 Beth-san 1^o 1^o miliaribus à Rabbā versus orientem sita di-
 stans Tribus Gad, et urbs refugij, nec non civitatum sacer-
 dotum 4, 43. Jos 13, 26. et 20, 8. Num 21, 37. i. par 6, 20.

Salomon in ea habuit pyrum ex dignitate praefectis su-
 per omnes Israël constitutis, qui ei et domui suae annonam
 praeparabant 3 reg 4, 13. Commodum sub Regibus Israël flo-
 ruit; deinde regum Damasci seu Syriae facta est: quae
 inter eos et Reges Israël bella interceserunt, consensu offi-
 cialium eius in Syria ab hostibus, qui eam vexabant, in-
 dicare; Achab igitur Rex Israël hanc, eam in se cum
 Syriae praefectis decusit 2 reg 22, 38. 2 par 18, 30 et 33, 34.
 Joatham ejus filius insurrexit adversus Syriae bello urbem
 hanc, anno obdormit, ubi accepto vulnere in Beth-el de-
 cessit 4 reg 8, 28, 29. 2 par 22, 38. vulnere ~~in~~ Joha-
 nis filii Namsi, supremus Joatham bellum à Syriae
 quodam, quem Elzeus ad id miserat, in castris apud
 Ramoth Galaad in regem Israelis ungitur in 9, 10 et
 2 par 22, 17.

296

4^{to} Danuel urbs juxta torrentem Jaboc et infra
 silvis duo trachia, 3 miliaribus à Maxim ad orientem
 distans, et à Beth-san. Cum Jacob à Mesopotamia
 rediret ad torrentem Jaboc subit, sed ante auroram
 alterius diei, universa ejus familia torrentem trans-
 gressa, ipse solus in adversa ripa manens Angelum obvi-
 um habuit, quocum ad auroram naque lucis ab, nunquam
 tenens dimittere noluit, usque ad ioseph rogatus, ut accep-
 torum benedictione; ex hoc locum hunc Danuel, quod
 faciem Domini significat, nominavit dicens: vidi Deum
 a facie ad faciem, et salva facta est anima mea, gen 32, 24.
 Incessu temporis urbs ibi, sub eodem nomine condita
 fuit, quae Tribus Gad castra.

Jedon e loco Madianitarum redire urbem hanc ever-
 sit, aquae in cives ultimo exserpente servit, quod antea
 ibi huiusque capis insultasse, et comestum dehaerent
 4 reg 4, 17. Hanc postea Jeroboam filius Nabath re-
 stituit 3 reg 12, 18.

297

5^{to} Beoth, Beoth et Beoth urbs non procul à Jor-
 dan ad Jaboc fluvij meridiem sita. Jacob à Mesopotamia
 veniens hanc misse fornicale in Beoth venit, ubi edificavit
 domo fixisque pastorij locum hunc Beoth, id est taberna-
 culum appellavit Gen 32, 17.

Urbs haec Tribus Gad obtendit Jos 13, 27. Hujus urbis opti-
 males Gedeon, quod honoram pro exercitu suo ipse dante
 gessent, spiritus ac tribulis coloravit ac comminavit quod 8, 20.
 Hanc postea Jeroboam filius Nabath Rex Israël restituit
 3 reg 12, 18. Inter hanc urbem et Bethsan seu Sa-
 regatham in campo Area templi vase ingentis operis
 sub Salomone conflata fuit 3 reg 7, 46. et 2 par 4, 17.

Non confundenda est cum ipse huius nominis loco illo,
 ad quem Machabaei Aegyptum deferentes à Damasco venerunt,
 Eze 12, 38. et Num 33, 3, 5. Urbs Beoth Tribus Juda
 assignatur Jos 15, 28. forte eadem ac locus ille.

298

6^{to} Manaim, Mahanaim urbs ad Septentrionalem la-
 tere fluminis ripam non procul à Danuel versus occiden-
 tem posita. Tribus Gad assignatur, usque urbs Levitarum
 de familia Merari Jos 13, 26, 27 et 17, 37. i. par 6, 20. Nomen
 Manaim, quod castra significat loco videtur est à Jacob
 à Mesopotamia revertente, cum Angeli ibidem somnarent,
 gen 31, 2. Vulgari postea urbem hanc interduum Manaim
 et Mahanaim, interduum vero castra nuncupat. Joseph h
 1^o Jos 17, 18. huius obitum Tobam regni sui in hac urbe
 constituit 2 reg 10, 12. David ab Achis filium suum fugiens
 in eam se recepit, 2 reg 17, 24, 27. et non procul à ea, quem
 in Beth-el haurit, ipse Achis victus et interfectus est
 à Joab 2, 16, 18. Tunc David hac urbe relicta transmissaque
 Joabam reversus est in Jerusalem Jos 15, 28.

299

7^{mo} Dan urbs Mahanaim inter et Sargam collocata.
 Israelitis duce Josue vada Josue benedixit, aquae illius

300 298

300 298
 8^{to} Sarthan, Sardaba, urbs ad ripam orientalem Jordanis, lacum Tiberiadis ad meridie[m] prope Jubog. quidam illam ad Jordanis ripam occidentalem collocant etc. 20, quod prout primum memoravimus, Israëlis vana Jordanis orientalis aqua illis Salerni, ac Morgis in Bag in Bag ab Adon videlicet usque Sarthan. et inde hoc duxerunt colligitur, nempe Sarthan vicinam Jordanis et ad eius ripam collocatam fuisse, Adon vero longe ab ipso removam. Sarthan autem, de qua hic nobis est sermo, ad orientalem Jordanis ripam sitam fuisse manifestum est Jos 3, 40 et 2 par 4, 17, ubi legitur in agro Seth regione capesseri Seth Tocoth et hanc urbem vsa area ad usum isidori Salomonis conflata fuisse. unde quoadmodum Beoth, quod supra diximus, Sarthan trans Jordanem Seth fuerit necesse est; absurdum quippe omnino videtur hinc campum Sarthan quodammodo limitem, qui Jordanis est, non Sarthan, si hac vitis ad orientalem ripam Sarthan fuisse. Equidem 3 reg 4, 12 memoratur Sarthan urbs ad occidentalem Jordanis ripam, juxta quam Beoth regio esse dicitur; sed problema haec alia est a Sarthan hanc uradem notam. id etiam 11, 26 et 12, 20 ad ipsum montem patriam Jacobum fili Nabath Seth rehabant duces Salomonem, ac post epi mortem hanc Israëli obstant; nec ista confundi debet cum Sarthan.

301 299

301 299
 9^{to} Ephron, urbs munitissima non procul a Sarthan et ad meridie[m] Beoth prope. Juce Machabeo de ex pro tionem in Timotheum Agagorum duces reverti trans Jordanem denegant ab ipso capto sunt et diripi, nec non incolarum qui ex varijs erant nationibus 25000 prostrati, 1 Mach 5, 40 et 2 Mach 12, 27. Non confundenda est cum alia Ephron tribus Benjamin, et in confinijs tribus Ephraim posita, quam alia rex Juda devicto Jacobom rege Israëli viter alias occupavit, et regno Juda annos aservavit 2 par 13, 19.

303

303
 10^{mo} Dabir, urbs in confinijs tribus Ruben versus Jordanem collocata, tribus quod designata Jos 13, 26 et Josue sam occupat ac vafas Jos 16, 138, 20. Minima confundenda est cum Dabir tribus Benjamin de qua alibi agimus.

304

304
 11^{mo} Atharoth, urbs, quam devictis Amorhaorum regibus Jehon et 09, viter alias libi non popularunt Canit et obtinuerunt, Num 32, 39. Jos 13, 26. Ipa fuisse viam in confinijs regionis illic, que Rubens attributa fuit non procul a Dabir et Dabir hinc ad Septentrionem et vero ad orientem.

Minime confundenda est cum alia eodem nominis urbe in Jordanis et tribus Jehon ad scripta Jos 10, 5, nec non in confinijs dimidia tribus Manasse, non procul a Jordane et sigile pingitur Adar, atque Atharoth Adar dicitur, unde hanc nomina eandem urbem denotare videtur Jos 18, 13. Atharoth Adar deno memoratur atque tribus Benjamin limes designatur, nec procul a Beothron superiori collocatur; haec non eadem videtur esse ac prior. Jos 15, 3 viter urbes tribus Juda affiguntur sic mentio urbis Adar.

305

305
 12^{mo} Esrah, urbs in plaga meridionali ac confinijs tribus Ruben. quidam vult esse ac Atharoth et perperam, quippe quae ab orientem aperta aperitur, atque distinctio filijs quod ad scribitur Num 32, 37.

306

306
 13^{to} Mennis, urbs quatuor stadiis ab Esrah in via Rabbam, seu Chitad, shiam versus Jos 15, 31. Olim ammonitarum erat, super Sidice, cui se ipse advorsus eor bellum discepit, quos ab Israëli vique non percussit vicitur Jud 11, 32.

307

§ II.

De Peraa seu Tribu Ruben.

Peraa seu Tribus Ruben limites habet ad orientem terram Moabitaram, ad quos ipsa haec regio pertinet antiqua ab Israelitis occupata, ad meridiem torrentem Arnon, qui illam a Madianitida Sargat, ad occidentem Jordanem et partem exiguam maris mortui, et ad occidentem tribu Gad, a qua torrente Jazer separatur. In ea notatur

308

imo Dofra urbs valde et ampla quatuor diebus itinere a Dapafca versus meridiem, in campis solitudinis infra montes Galadi, feriebant ad orientem. Tribus Ruben adhibetur, siquae urbs confugit denig 9, 43. 40/20, 8. 1/21, 29. 4/par 6, 17. Machabeorum caele a Syria seu Moabitum incolabatur in eaque multi Israelita castri derivabantur, at mox Judas Machabeus eas affecit capis et succendit castris in ea omnibus maribus in mach 5, 28, 30.

Sub nomine Dofra memoratur Gen 30, 33 et 1. par 1, 49 ubi Jobab filius Sarea de Dofra in Edom, id est Dumaca regnasse dicitur. Perique auctoritas hunc esse Job, quem vultis patristica speculum sacra Biblia specialiter libro nobis exhibent. Dofra 34, 15, 17. Dumaca ac regiminum urbi Dofra videtur eandem. Dofra in omni virum de Dofra tinctis sanguine vestitus venientem. per hunc virum inica se videtur Dofra Judam Machabeum qui Dofra seu Dofram occupavit, ac ipse fenoga delavit. 4 mach 9, 18. prout primum dicitur. Sic etiam inter patres nostri Christum servatorem intelligunt. Dofra 48, 24. Siam Dofra, quam Moabitaram urbem nun cupat, eandem significat, ut et 29, 13 et 14. ubi Dofra itam Dofram nunciat. Dem Dofra hinc i. 12.

Dubitant aliqui, num haec Dofra eadem ubi Dofra Dofra, quae Moabitaram fuit, quod alibi in Dofra Dofra est ut apud Dofra urbs Edom seu Dumaca dicitur verum, si i. Dofra, qui in ea regione, quae postmodum Moabitaram facta est, Dumaca partem, quae Dumaca vocatur, in qua Dofra habitavit, ab ipsis vocatur, collocant, haud difficile est intelligere, utroque haec nomina eandem urbem designari; quodsi vero Dumaca magis ad austrum removeret debeat, prout a perisquo fit, eas distincta et urbes dici oportet.

309

200 Sabana urbs septem civitatibus ab Hezebon versus septentrionem diffusa, tribus Ruben adhaerens Num 32, 38. et 1. par 1, 19. Sabana ab hostibus Moabitaram vastata significat Sabana 10, 8, 9. Hinc urbem Sabana, cataraque Rubeniticas Moabica post abductas in captivitate in Teqlathpharsan decem tribus, 1. par 5, 26. occupaverant per 48, 32. Eadem videtur esse ac Saban Num 32, 3.

310.

310 Dibon urbs regni Lebon Regis Amorrhoeorum, cuius denique regionem Israelita occupaverunt. Num 42, 27, 28. Tribus Gad a Moysse assignatus Num 32, 30. postea Rubenitis eam tradit Dibon 1. par 13, 9, 11. Dibon fuisse videtur in utroque tribus confinijs ad austrum torrentis Jazer et non procul a torrente Arnon, forta illi ad orientem. videtur etiam eadem esse ac Dibon. Dibon ubi Israelita ex Aegypto profecta castra castris sunt Num 30, 45. ubi haec Dibon Dibon Dibon Dibon et Dibon Moabitaram erat, cuius exivit peradit Dibon 15, 29. per 4, 18, 22. 2. par 11, 15. memoratur urbs Dibon tribus Juda, at haec videtur eadem esse ac Dabon seu Cariat Dibon in eadem tribu. Cariat Dibon.

311.

311 Bethania urbs ad Jordanem et ad occidentem Hezebon, ubi Joannes baptizabat per 1, 28. Origene in per 1, 8. S. Joannes Chrysostomus hom 10 in c. 1. per et Bethania Bethania loco Bethania Bethania Bethania, quae vix domus transiens interduatur.

312

309

notantque oram fuisse, quas fraeilica duce ipse Jordanem
trajecere, et hanc communem hujus fluminis vadum esse
serunt.

5to Medaba et Magaba urbs in ora meridionali non
procul ab Hesabon sita, Tribui Ruben tradita Jos 13, 10,
de ea etiam fit mentio Num 21, 30. Ammon
ita contra Davidem, cuius legatos Hanon eorum de
contumelia affecerat, pugnaturo ex mesopotamia, Syria
copias conduxerat, quae venientes e regione hujus urbis
castra metati sunt i par 19, 517. Haja etale a Moabitibus
occupata fuit, cuius exitum praedicit Is 15, 2. Mach
9, 35, p. narratur quod cum eius civis filij Jambri viri
his hujus potentis Joanni fratri Juda Machabaei ad Na
buthaer profuscenti occurrerent, illum et uxorem, quae
eadem postea Simon et Athathas Joannis fratres ulturi
etiam Jambri filios hujus viri luce regionis clarissimi
filiam in domum suam sponsi deducendo in yerrore
adorti occiderunt.

313

6to Hesabon urbs celebri et summa, et Lehon
Regis Amorrhaeorum, qui Moabitae ex ea populatam
Regia, et capta ab fraeilicis Num 21, 26, Deut 1, 4, et 2, 11,
Iam 2, 21, 4, 40. Jos 9, 10. 12, 5, 13, 21. Jos 11, 19,
2, 2, 22. Jam ubi aliae urbes, sibi de populis (Judae
et Rubenita, hi eam obtinent atque restaurant, Num 3,
2, 23. Jos 13, 12, 21. atamen ad Tribum Gad transisse
videtur Jos 21, 37. et i par 6, 41. ubi inter urbes ex ea
dem Tribu Levitis concessas recensetur.

Septimae Judae et Dux fraeilicorum Regi Ammonitico
Hesabon velut suam repulenti preceatorum anno
rum possessionem ostendit, Jos 11, 20. Athior dua Am
monitico sub Holoferae Nabuchodonosoris Imperatoris Babil
duae, eadem Babiloniam obsidere volenti inter agrum
hebraeorum facinora omnes potentes in Hesabon eos
prostrata narrat Jos 5, 5, 20.

8to transactis trans Jordanem decem Tribus civitas
haec rursum in Moabitatum veterum illius incolatum
quos sup. supra dictam, Lehon capulerat, postquam in
transit, cuius iteritum praedicit Haja C 15, 4, 16, 4, 17
et Jeremias 48, 2, 34, 45. et 49, 3.

9to Jos 4, 4. Sponsus cuius Sulamitis sponsa sua con
parat, pferunt ad portam Hesabon urbis popu
lissimae sibi, 2 Mach 12, p. sub nomine Cassian
eius fit mentio, quam Judas Machabeus cepit, in
eaque innumerabiles fecit cades, adeo, ut in hujus
sanguine radiorum duorum seu 300 passuum latum
divis sanguine interfectorum fluere videretur.

314

7mo Cademoth urbs ad orientem Jordanis Arnon
e Regione Hesabon sita, una e stationibus Hebraeorum
ex Aegypto venientium in deserto, unde Moyses nuptias
ad Lehon regem Hesabon misit, qui ab eo postulavit, ut
populum fraeilicum pacifice per ipsius terram transire
permitteret Deut 2, 26, Rubenitis assignatur Jos 13, 18,
ubi Cademoth nuncupatur; postea Lehon Merabi filij
eam obtinent i par 6, 17.

315

8vo Haja et Haja urbs ad meridiem non procul
ab occidentali Lehon torrentis ripa. hi Lehon rex
Amorrhaeorum a Moysse hujus fugatusque fuit Num 21, 23,
Deut 2, 32, 33. Jos 11, 14, 15. Tribui Ruben cessit
Jos 13, 18. ac Davidae Levitis i par 6, 17. ubi Haja nuncu
patur. etale Haja et Jeremias a Moabitibus lamabatur
cui ipsi mala imminantur Is 15, 4. Jos 48, 21, 34.

316

9vo Haba et Heba urbs ad occidentem Haja posita
et non procul ab ejusdem nominis monte, in quem
ascendere a Deo iussus est Moyses, ut ibi moreretur, Deut
32, 49, et 34. Tribui Ruben assignatur Jos 13, 18,
etale Haja et Jeremias ea parte dicitur Moabita, cui
etiam praenudantur Is 15, 2. et 48, 1. Jos 48, 1, 22.

317. 10mo Abel-labim, idem Labim, et Labim urbs sita in
plante seu campis inter Moab & regione Jericho sexaginta
passus seu septem miliaribus cum dimidio a Jordane ad pro-
cul a mont. Phogor. In Hebraei de montibus Phogor, profeti
capra metati ad morati cum filiabus Moab fornicati sunt
atque ab illis in idolatriam adusti: ob id illos Deus manu
suam Levitarum duxa multavit, Num 25, 1, 2, 3 et 25, 49.
de Labim Josue misit duos exploratores, qui terram et urbem
Jericho considerarent, Jos 2, 1. Jos Josue capto, mari ad for-
danam, ubi cum exercitu per res dies subterit, Jos 3, 1.
Mihcaas 6, 5, populo Israelitico in memoriam celebrat bene-
ficia Josu a Deo collata a Labim usque Gulgala.

318. 11mo Ar Moabitarum metropolis sita ad fluvium
arnon, qui mediam indaravit, et ea sita mentis, Num 21, 13, 14
Deut 2, 9. Israelita prohibentes adversus Moabitas pugnare,
unde indaravit reliquerunt, Jos 4, 18, 19. Erostratarum spica
et terronia minas ex parte est. Jos 15, 1. eam Ar Moab
ut, et II, ut et Jeremias 48, 31. Ar-harajet, live Kiriatha
res occupans, quod hebraicum nomen vulgata nostra
per muros seu Muram cocti lateris, idem Muram
fictilem vocat.

319. Cum Reges Israel, Juda, et Dom Josu dargbatam om-
nem regionem, eam obsiderent, atque ad ultimas angu-
stias hachach esset, Rex Moab inter consilio, primogeniti
suu sanguine dno litare confituit, cuius rei indignitate
percussit aggressores, sicuti Bala obsidione recesserunt,
4 Reg 3, 25. ubi vulgata nostra illam muros fictiles vocat.

320. 12mo Beth-Phogor urbs Moabitarum ad potentis
nam arnon, ubi mox mari nigro immersit, posita
in qua solus Phogor celebratur; tribus Ruben tradita
Deut 4, 46. et Jos 15, 20.

321. 13mo Beth-jesimoth ad austrum, 10 circiter miliaribus
a Jordane posita. Rubenitis traditur Jos 13, 20. abale
Ezechielis a Moabitis occupatur, cuius ubi et aliarum ur-
bum Moab excidium praedicit. 25, 9.

322. 14mo Baalmeon et Baalmeon urbs Tribus Ruben,
Num 32, 38. et Jos 13, 17. Hanc rubenitis cepit Eze-
chielis abale possidebant Moabita, cuius excidium pra-
dicat 25, 9.

323. 15mo Mathana, locus ubi Israelitae in deserto castra
habuerunt, inde in Nahaliel tunc in Bamoth parre-
cerunt Num 21, 18, 19. Eufabius locus Arnon Nahaliel,
et Mathana ultra Arnon ad orientem locat se milia-
ribus ab urbe Medaba.

324. 16mo Bamoth, Bamoth-Baal. Hebraei ex Ba-
moth profecti sunt ad valem, qua est in regione
Moab, Num 21, 20. Jos 13, 17. Bamoth-Baal vocatur,
atque Rubenitarum sit possessio. In agro Ita, quem in-
terluit arnon.

325. 17mo Adama una ex quatuor urpibus civitatibus igne
caelesti consumtis Gen 19, 14. et Deut 29, 23. reliquis trien-
talior ad meridiem Arnon ac forte ubi torrens ille Mari
mortuo immergitur, sita. coniectura est eam non om-
nino perisset, aut regionis illius accolas novam civitatem
nomini urbem in orientali Maris mortui littore
et pene ad offic Arnonis edificasse, quod juxta septua-
gta Sacrorum Bibliorum intellectuales Josias 15, 1. vult.
praedicta destructurum Moabitas, urbem Ar, et re-
liquas adama. vid sup hic c. i. 81, n. 14, 16, 17.

326. 18mo Nemra et Nemrim, urbs locus mare mor-
tuum, et ad ejus orientem posita. hanc Libi dari po-
stulans Gadita et Rubenita Num 32, 3, eoque traditur
5 v 36. ubi Beth-nemra dicitur, ut et Jos 13, 27.

ubi Tribus Gad a scribitur, cum tamen in Tribu Ruben
 sita fuerit. *Isaías 15, 6. et Jeremias 48, 34.* male Ho-
 abis mirantes aquarum *Namaim* meminerunt, qui
 defensas et passinas invenunt.

C A P U T VI.

De
Idumaea

Seu
Terra Edom.

327

Idumaea arabia provincia ab Esau Patriarcha Jacobi
 filio et ejus posteris post ejusdem Horaeo priore illius
 vicinas possessas, videlicet Idumeam, Aegyptum et Arabiam
 Petraeam sita; montibus abundantis, inter quos praeci-
 puus Seir fuit, qui illam à Judea Lejungebat.

Edom, quod nomen Hebraeum est, latine rufum signi-
 ficat, dicta est à cognomine Esau, qui quod rufus est
 Edom, cognominatus fuit, illiusque regio terra Liban
 nuncupata, quam deinde Graeci Idumeam dixerunt.

D. Calmet scribit: "Esau primo in montibus Seir le-
 "dem fixisset; deinde ex regionem Horaeorum ad orientem
 "seu et meridiem maris horti migrasse, posterisque
 "regibus Arabiam Petraeam, totamque regionem ad mari-
 "dem Liban inter mare mortuum et mediter-
 "raenum late habitasse. Quin et tempore captivitate
 "Babilonica, et cum Judea raris frequentaretur habi-
 "tatoribus, plagam Judaea meridionalem hebron usque
 "occupasse. Quare, pergit iste, cum de Idumaea ap-
 "tetur, etiam distinguenda sunt: Ays Moysi, Josue et
 "Deum Juda ita ad orientem et meridiem Mare mor-
 "tuum desinabat, ac Seir non versus sinum Elam-
 "ticum clauderet. Successu temporis Idumaea in pla-
 "garem australem Judea pertingebatur. Orientalis Idumaea
 "metropolis Boudra dicebatur. Oriens versus Liban; meri-
 "dionalis vero Petra seu Jactael. Haec duas Idumaea
 "partes, orientalem et meridionalem Babilonica non nos-
 "trorum distinguerunt, alij quoque ante nos, Arabo, Bro-
 "cardo, Ponsierius, Adrichomius, Torricellus eas distin-
 "xerunt."

* Sinus Elamiticus, ferebatur
 ab urbe Elam siue Ailan ad
 ripam orientalem maris Ru-
 bri sita nuncupatum. Elat
 siue Elan portus erat ex tri-
 bus maribus, quorum unum
 duo Bergonica vel Elamita
 appellabantur, Corio Elan.
 siue Elat spatio 150 miliarium
 à Gaza distabat, juxta Pexim
 vel nos traditorum secundum
 Strabonem et Clivium.

At huc obmurmurant alij, nec non Cellarius
 nos, dicit III, 19, 23. Specialiter Ponsierius hanc
 fontem Idumaea refutat, simulque ostendit, regionem hanc
 incho non ita amplam fuisse, quia Israhelici ex Aegypto
 migrantes illam facile negotio circumire, sineque viam
 pertransire valuerint. Hic modum de praesertim du-
 rantem Babilonica captivitate Idumaei fines suos longin-
 quam in Hebraeorum terram Hebron et Eleuteropolim
 usque protraxerunt; unde factum, ut hujus terrae pars
 australis sum in libro Machabaeorum, cum in novo te-
 stamento Idom seu Idumaea nuncupetur. Quia Idu-
 maei, Reges ante Judaeos habuerunt, Jox 20, 21. ex
 Regionis hae admodum saxosa et montosa propinde ac
 aspectu difficili situ arrogancia tumensque exacerorum po-
 pulorum dominationem nunquam prius toleraverunt,
 nisi cum David illos in suam redagisset ditionem, 2 reg 8, 14.
 quo impleta est divina promissio: et major Servet
 "minori reg 25, 23."

Impositum à Judaeis suorum egre submerunt Idu-
 maei; quare Davide et Joab motuque Idumaei
 qui ab infantia in Aegyptum delatus fuerat, in partem
 regressus Salomoni adhaerere fecerunt 3 reg 11, 14. Davi-
 de sub regno Joram filij Joasphas, ventus de finibus
 suorumque hic ipse bellum intulit 2 par 21, 9, 10.
 A massas filius Joas Regis Joram aliquibus vicinis
 dis eos affecit. Idem urbem occupavit 10000 Pu-
 maorum prostravit, totidemque praecipites egit à co-
 pulo, cui urbs haec erat edificata 4 reg 14, 12 et 2 par
 25, 11, 12. at hanc victoria parum profecit.